

REMISSVAR

Dnr CBM 73/06 / SLU 3275/06

Länsstyrelsen Uppsala län
751 86 Uppsala

Uppsala 061004

Bildande av kulturreseptatet Linnés Hammarby, Danmarks socken, Uppsala kommun (dnr: 435-11345-05)

Centrum för biologisk mångfald har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerad remiss och vill lämna följande synpunkter.

Övergripande synpunkter

CBM instämmer till stor del med den problembeskrivning som ges i utredningen och vi stödjer det lämnade huvudförslaget.

Att inrätta ett kulturreseptat över Linnés Hammarby, en av botanikens faders favoritplatser, känns som en mycket relevant åtgärd. Platsen spelar en viktig roll både idéhistoriskt utifrån personen Linné och agrarhistoriskt utifrån själva det geografiska området. Det vore en vacker handling att få i stånd detta kulturreseptat till Linnés 300-årsjubileum under 2007. Större delen av beskrivningen är bara att hålla med om, men det finns detaljer i bakgrundsmaterialet, vilka vi har svårare att förlika oss med.

Vissa kritiska synpunkter

I skötsel- och genomförandeplanen finns många intressanta och goda förslag. En förutsättning för ett genomförande är att finna permanenta ekonomiska resurser för att genomföra målsättningarna. Restaurering av vissa marktyper kräver mångårig skötsel enligt korrekt regim. Att finna en säker långsiktig ekonomisk grund kommer sannolikt att visa sig svårt med tanke på att det för närvarande inte finns resurser till Linnéminnena. Det är synnerligen viktigt att inte stora investeringar görs som sedan inte kommer att kunna skötas.

I Skötsel- och genomförandeplan föreslås att Kåltäppan återskapas och därmed måste det nuvarande klonarkivet flyttas. Detta motsätter vi oss av flera skäl:

- att anlägga ett klonarkiv kräver mycket stora investeringar och trädens skötsel de första 15 åren är mycket arbetskrävande och osäkert. Unga träd riskeras att skadas och dö av en rad skäl och flera av träden i den nuvarande samlingen har fått bytas ut då det finns harar, rådjur och älg i grannskapet.

- att anlägga en kålgård från 1800-talet, den Ridderbjelkska trädgården, i denna miljö kan ses som lika fel som att låta ett klonarkiv från 1987 finnas på ytan. Det finns en trevlig ritning över denna trädgård men det blir ändå högst osäkert hur den skall anläggas och skötas då dokumentationen är bristfällig.
- att anlägga en kålgård i den östra delen av ytan kräver att de båda moderträd av päronsorten 'Wennströms päron' tas ner. Dessa båda träd har pekats ut som de äldsta kända av sorten och utgör en unik resurs. Det är den Nordiska Genbankens klonarkivskurator som har överblicken över dessa moderträd liksom träden i klonarkivet.
- att flytta ett klonarkiv kan sannolikt bara göras genom att man ympar nya träd en mycket tidsödande och långdragen process under vilken det kommer att saknas demonstrationsmaterial vid visningar av mandatsorterna i klonarkivet.
- det är först nu efter nästan 30 år som klonarkivsträden vuxit till goda exempel på respektive mandatsort.
- skötseln av en kålgård är mycket tidskrävande eftersom allt växtmaterial måste dras upp och planteras varje år.
- beskrivningen av Carl von Linnés kålgård är så ofullständig att det inte går att återskapa den med de fakta som finns. Det blir en hypotetisk trädgård och det är inte heller sannolikt att de växter som skulle odlas i denna kålgård på något sätt överensstämmer med de grönsaker som odlades på Linnés tid.

Därför föreslås istället att klonarkivet utvidgas med flera lokala sorter. Flera stora krikonsnår och de små frösådda träden kan tas bort så att fler fruktträd och bärbuskar ur klonarkivet kan planteras även i den norra delen av kålgården. Vi rekommenderar därför en revision av avsnittet gällande inrättandet av Kåltäppan/Ridderbjelkska trädgården och att man betänker den stora arbetsinsats och kostnad som är förknippad med driften av en kålgård av den storleken. Vi vill avslutningsvis poängtera vikten av att särskild hänsyn tas vid det eventuella flyttandet av klonarkivet och att det biologiska kulturarvet i form av 'Wennströms päron' bevaras till eftervärlden.

Beslut i detta ärende har fattats av CBM:s ställföreträdande föreståndare Torbjörn Ebenhard. Föredragande har varit Mattias Iwarsson och Håkan Tunón.

Torbjörn Ebenhard

Mattias Iwarsson

Håkan Tunón